

Sotsiaalkaitseministri ja terviseministri 22. oktoobri 2024. a määruse nr 42 „Sotsiaal- ja tervisevaldkonna vabaühenduste toetamine“ muutmise määruse seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Muudatusega täpsustatakse kindlasummaliste maksete puhul ettemakse kasutamise tõendamise korda, võimaldades vahearuandes kajastatud elluviidud tegevuste eelarvelise osa ulatuses ettemakse kinnikandmist. Kehtiva regulatsiooni kohaselt loetakse kulud abikõlblikuks tulemuste tõendamisega alles pärast projekti lõpparuande kinnitamist. Mitmeaastaste projektide puhul tekitab see vajaduse eelarvevahendeid korduvalt järgmisse aastasse üle kanda, kuid riigieelarve seaduse kohaselt on selline ülekandmine lubatud vaid ühel korral. Muudatus aitab vältida vastuolu eelarvereeglitega ning tagab vabaühenduste toetamiseks eraldatud vahendite eesmärgipärase ja õigeaegse kasutamise.

1.2. Määruse ettevalmistajad

Määruse ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi välisvahendite osakonna nõunik Maris Mälzer (maris.malzer@sm.ee), välisvahendite osakonna juhataja Marilin Sternhof (marilin.sternhof@sm.ee) ja eelarveprotsessi juht Sirli Jurjev (sirli.jurjev@sm.ee). Määruse juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Piret Eelmets (piret.eelmets@sm.ee). Määruse ja seletuskirja on keeleteoimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeleteoimetaja Virge Tammaru (virge.tammaru@fin.ee).

1.3. Märkused

Määrus on seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses, kuid võrreldes kehtiva määrusega uusi andmete kogumise ja töötlemise võimalusi seoses tegevuste tõendamisega ja sellele vastava eelarve osa märkimisega ette ei nähta, seega algses määruse seletuskirjas esitatud mõjuhinnangut ei korrata.

Muudatus suurendab mõnevõrra toetuse saaja halduskoormust, kuna vahearuandes tuleb kajastada ka elluviidud tegevuste eelarveline osa. Samas on see riigieelarve reeglitest tulenevalt vajalik ning võimaldab erandina rahastada mitmeaastaseid projekte, andes toetuse saajale kindluse tegevuste jätkuvas riigipoolses rahastamises.

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Punktiga 1 täpsustatakse § 7 lõike 3 teise lause sõnastust nii, et ettemakse tõendatuks lugemine toimub kinnitatud aruande alusel.

Punktiga 2 täiendatakse § 44 lõiget 3, täpsustades, et kindlasummalise makse alusel rahastatavate projektide puhul loetakse saadud ettemakse tõendatuks vahearuandes toetuse saaja nimetatud summas, mis on tehtud tegevuste kulu summa vastavalt nende tegevuste eelarvelisele maksumusele esitatud taotluses ning mis ei või ületada saadud ettemakse summat.

Muudatus ei välista § 7 ja § 49 lõike 2 alusel toetuse tagasinõudmist, kui selgub, et lubatud tulemust projekti lõpuks ei saavutata. Muudatus tagab riigieelarves vabaühenduste toetamiseks planeeritud vahendite korrapärase kasutamise.

3. Määruse muudatuse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega, välja arvatud juhul, kui toetuse andmine on käsitatav vähese tähtsusega abina.

4. Määruse mõjud

Tegemist on tehnilise muudatusega, millel puuduvad olulised mõjud sotsiaalvaldkonnale, võrdsetele võimalustele, keskkonnale, majandusele, riigi julgeolekule ja välissuhetele.

Muudatusel on positiivne mõju riigieelarvele, kuna aruandeperioodi ettemakse lugemine tõendatuks kinnitatud vahearuandes nimetatud summa ulatuses loob aluse ettemakse kajastamiseks riigieelarves kuluna. See lihtsustab ettemaksete kasutamise tõendamist ning säilitab samas võimaluse nõuda toetus tagasi, kui projekti tulemusi projekti lõpuks ei saavutata. Seetõttu ei suurene riigieelarve riskid, vaid paraneb toetuste kasutamise efektiivsus.

Kehtiva korra kohaselt tehakse toetuse saajatele lepingujärgseid ettemakseid igal aastal, kuid kulud loetakse tekkepõhiselt abikõlblikuks alles toetusperioodi lõpus. See tekitab olukorra, kus väljamaksed (kassapõhiselt) ja kulude tekkimine on ajaliselt nihkes ning eelarvet tuleb planeerida kahel erineval alusel.

Kuna ettemakse ja kuluarvestuse vaheline periood võib ulatuda kuni pooleteise aastani, tekib vajadus planeeritud vahendeid korduvalt järgmistesse aastatesse üle kanda. Riigieelarve reeglid piiravad aga ülekandmise arvu, mis suurendab riski, et eraldatud vahendid aeguvad ja kulude katmiseks tuleb leida lisavahendeid jooksvast eelarvest.

Muudatuse tulemusena saab kulu kajastada ettemaksega samas perioodis vahearuande alusel. Toetuse saaja ja toetuse andja aruandeperioodi tulud ja kulud kajastuvad muudatuse tulemusena samades summades vastavalt kinnitatud vahearuandes esitatule. See sünkroniseerib kassapõhise ja tekkepõhise eelarvestamise, kaotab vajaduse vahendite mitmekordseks ülekandmiseks ning maandab riski, et projektile ettenähtud vahendeid ei ole võimalik eelarveaasta lõppedes kasutada.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Tegemist on tehniliste muudatustega, mis ei too riigieelarvele kaasa lisakulusid. Toetuse saajate aruande sisu muutub, selles tuleb esitada ka tehtud tegevuste eelarveline maksumus, mis ei või ületada saadud ettemakse summat.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Määruse koostööstamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu koostööstamiseks Rahandusministeeriumile ning e-posti teel arvamuse avaldamiseks Riigi Tugiteenuste Keskusele, Vabaühenduste Liidule ja organisatsioonidele, kes on Sotsiaalministeeriumi strateegilised partnerid. Rahandusministeerium esitas eelnõu kohta märkuse, millega arvestati (vt lisatud tabel).